

Mükerrem olmak demek, Allah’ın koyduğu fitrat gereği insanın O’na kulluğa yönelmesidir. (Rum, 30/30.) Yaratılmadan önce alınan kulluk sözü ve fitrat üzere halk edilerek insana akıl ve irade bahşedilmesidir. Peygamber gönderilip kitaplar indirilerek delil ve mucizelerle Hakk’a çağrılmasıdır. Mükerrem olmak demek, halk/yaratılma cihetinden olduğu gibi hulk ve ahlak açısından da mükemmel bir kabiliyet ve istidatta olmak demektir. Ruhani ve ahlaki mükerremlik, sırat-ı müstakim yolculuğunda nefis ve benliği aşmak; Hakk’a ulaşmak ve O’nun ahlakıyla ahlaklanmak demektir. Ruhani mükerremlik, inanma istidadında ve amel-i salih/güzel davranış potansiyelinde olmak ve bunları kullanabilmektir. İnsanın mükerremlik ve onuru, ruhu ve manasıyladır. Dolayısıyla kulluktaki kemali, ruhundaki derinliği kadardır. Yaratılış gayesini idraki ise ibadet, taat ve ilahî hududu koruduğu nispettedir. Mükerrem olmak demek, yaratılanlarla ilişkide mükemmel olmak demektir. Rahman’ın arşı mesabesinde gönül taşıyan insanın kâinattaki hemcinslerine ve diğer varlıklara bakışı, Allah’ın Rahman ismi gereği olmalıdır. O nasıl inanan-inanmayan, kulluk eden ve etmeyen herkese Rahman ismi gereği nimet sofrasını ve rahmetini açıyorsa mükerrem insan da gönünül herkese açmalıdır. Karşıındakini karşılıksız sevmeyi ve ona vermeyi bilmelidir. Zahiri farklılıklara bakarak kimseyi hor hakir görmemeli, herkesi aziz bilmelidir. Nitekim şair bu hakikati ne güzel ifade etmiştir: Ha­râ­bât eh­li­ne hor bak­ma zâ­hid, De­fî­ne­ye mâ­lik vî­râ­ne­ler var! Mükerrem olmak demek, güçlü-güçsüz, sağlıklı-hastalıklı, bilgili-cahil, varlıklı-yoksul herkesi saygın, onurlu ve değerli görmek demektir. Mükerrem olmak demek, Allah’ın gönül kırık insanların yanında olduğuna (Feyzü’l-kadîr, I, 519; II, 69.) inanarak yıkık gönüllü, statüsüz, fakir ve yoksul insanlarla beraber olmak, onlara değer vermek demektir. Nitekim Peygamberimiz buyurur: “Nice üstü başı tozlu, saçları dağınık, kılık kıyafeti eski kişiler vardır ki, Allah adına yemin etseler, Allah yeminlerini boşa çıkarmaz. ” (Müslim, Birr, 138, Cennet, 48.) Böyle birinin gönüne dokunmak Allah okuna dokunmak demektir. Yunusça söylersek: Fukara gönüne her kim dokuna, Dokuna sinesi, Allah okuna. Mükerrem olmak demek, ruhi kemale kanat açmak demektir. Mükerremlik ve insani onur, birlikte yaşama sırasında başkalarına gösterilecek hoşgörüdür. Mükerrem bir mümin yüreği, Allah’ın kullarına karşı hüsnüzan besler, değer verir, güzel muamelede bulunur. Nitekim Gazali “İnsanlarla güzel güzel konuşun.” (Ba­kara, 2/83.) ayetinin tefsirinde İbn Abbas (r.a.)’tan řu nakilde bulunur: Sana selam veren Mecusi de olsa selamını al. Zira Allah Teala Kur’an-ı Kerim’de buyurur: “Size bir selam verildiği zaman, ondan daha iyisiyle veya aynıyle mukabele edin.” (Nisa, 4/86; Gazzâlî, İhyâu ulûmi’d-dîn, Kâhire, ts., III, 116.) Mükerrem olmak demek, toplumda ırk, din, dil ve cinsiyet ayrımı gözetmeden bütün insanlarla iyi geçinmektir. Herkese karşı güzel söz ve hüsnümuaşeret içinde bulunmaktır. Sevgi ve kardeşlik duygularıyla insanlarla kaynaşmak, düşmanlıkları sona erdirmektir. Allah’ın kıymet verdiği insanı küçük, değersiz ve onursuz görmemektir. Mükerrem olmak demek, yerine göre karşısındakinin ezalarına bile katlanabilmek demektir. Başkalarına yâr olup bar olmamaktır. Yük almak; asla yük olmamaktır. İnsanların kahrını çekmektir. Hafız şirazi mükerrem insanın dost ve düşman, yaratılan herkese karşı takınması gereken üslubu şöyle anlatır: Emn üsafâ bulayım dersen dünyâ ve ahret Dostlara ihsân eyle, düşmanı idâre et! Mükerrem olmak demek,

“Hakk’ın kendi suretinde yarattığı Âdem” olmak demektir. (Buhari, İsti’zan, 1; Müslim, Birr, 115.) Ancak bu yaratılış abes, boş ve anlamsız değildir. (Müminun, 23/115.) İnsan başıboş salıverilmeyecektir. (Kıyame, 75/36.) Mükerrem olmak demek, insan olmak demektir. İnsandaki üns anlamıyla Allah’a ve yarattıklarına ünsiyete aday, nisyan anlamıyla isyana yatkın olduğunu bilmek ve sonunda hesabın bulunduğunu unutmadan yaşamak demektir. (Tekâsür, 102/8.) Velhasıl mükerrem olmak demek “her âdem, bir âlem” demektir. Çünkü her insan kâinatın küçültülmüş bir suretidir. Yani insan makro kozmosa göre mikro kozmostur. Mükerremliği bilmenin biri objektif, diğeri subjektif olmak üzere iki boyutu vardır. İnsanın kendisinin mükerremliğini bilmesi subjektif bir durumdur. İnsana kendi değerinin farkında olma ve şükür sorumluluğu yükler. Diğeri insanların mükerrem olduğunu bilmek ise objektif bir durum olup insanın karşısındakini değerli ve saygın görmesini sağlar ve öteki ile ilişkilerinin seviyesini yüksetir. İnsani münasebetlerde her insanı mükerrem/onurlu bir varlık ve potansiyel Müslüman olarak görme İslami bir davranıştır. Nitekim İslam’ın yüce peygamberi bütün insanları potansiyel Müslüman olarak görür ve onlara karşı yüksek bir hoşgörü ve güzel bir iletişim içinde bulunurdu. Herkese Allah’ın yarattığı mükerrem ve onurlu bir varlık olarak bakmak, insanları ötekileştirmenin önünde büyük engeldir.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)